

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' בהעלותך ט"ז סיון תשס"א

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 151

פנינים יקרים

בהעלותך את הנרות. לא לאורה צריך רק לזכותם. הכוונה שמה שיש להקב"ה נחת רוח ממעשה הצדיקים שנקראים "אור" כמ"ש במדרש יהי אור זהו מעשיהם של צדיקים שהם מבררים את האמת. וזהו נקרא ביצר אור מה שרואים להבדיל בין האמת והשקר. גם בזה הוא בעבור שהקב"ה רצה כך שיהיו התחתונים עושים רצונו ושיהיה לו מזה נחת רוח.

יאירו שבעת הנרות. אמר הקב"ה בשר ודם מדליק נר מתוך נר ואני הארתי מתוך החשך וכו'. עיקר האור בא מתוך החשך היינו מזה שיש לו מניעות והאור מסלק ממנו את כל המניעות... (מכתבי החסידים)

ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם פרש"י שמענו אומרים נמלים יש בכרמים כאנשים ע"כ דברי רש"י. מסביר הגר"א מוילנא מדלא נאמר אנשים יש בכרמים כנמלים. ש"מ שבעיני בני ארץ כנען היינו נראים כחגבים שיש להם צורה כאנשים. מי גרם לכך שיראו אותנו כנמלים? אנו בעצמנו בזה שראינו את עצמנו כחגבים...

ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו אבי הקד' ז"ל אמר עקב הוא לשון עקבים שהיה שפל כ"כ בעיניו בבחינת עקב של המרגלים וכמו"כ יהושע שאז"ל (תרגום יב"ע) "וכד חמא משה ענוותנותיה של יהושע קרא משה להושע בן נון יהושע" אמר י"ה יושיעך מעצת מרגלים ע"י מדת שפלות זו זכו לארץ ישראל. (בית אברהם)

נוסעים אנחנו אל המקום וכו' כי ה' דבר טוב על ישראל. ביאורו ע"פ הא דכתיב מה' מצעדי גבר כוונתו ודרכו יחפץ. קבלתי ממור"ה הגה"ח מוה"ר נתן אדלר כ"ז ז"ל לפעמים הקב"ה מוזמין לצדיק ע"י סבות רבות שיעבור דרך פלוני כדי שיעבור לפני אילן פלוני או הר פלוני וכד' כדי לתקן בעברו שם ניצוצות המגולגלים שם או כד'... וזה שאמר משרע"ה ליתרו נוסעים אנחנו אל המקום אשר אמר ה' ולא קפצה לך ארעא, ש"מ כי ה' דבר טוב על ישראל...

היד' ה' תקצרי. חנני השי"ת פירוש פשוט עפ"י רש"י, שלעולם גם בשעת חמא עמו ישראל, שומר הקב"ה אותנו שח"ו לא נחמא באופן שלא יהיה אפשר לתקן. ובבחינה זו נקרא השי"ת אֵם לישראל שמשגחת על בניה גם בעת קלקולם. והוא גלות השכינה ששוכן איתם בתוך טומאתם ואינו מניחן ליפול ח"ו שלא יהיה אפשר לקום. וזה הסמך שסומך ה' לכל הנופלים שיהי' זוקף אח"כ לכל הכפופים. היינו שיהיה מידי למסרך כדבר המתגלגל שלא יהי' ריסוק אברים. (ספר הזכות)

ויעש כן אהרן. פרש"י מלמד שלא שינה... אצל משה רבנו ע"ה איתא נתקשה משה. והענין שיהיה נצרך להגיע לאהרן. ויעש כן אהרן עם מדתו של אהרן הכהן אוהב את הבריות ומקרבן לתורה יכולין לקרב לבבות בני ישראל. ואכן אהרן עשה כן...

והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה. וכבר נאמר שע"י שהאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה יכול הוא להיות עם כל אחד ואחד. ועי"ז איתפשטותא דמשה בכל אחד ואחד. ולכן יש לכל אחד להתניע שיהיה לו חלק במדה זו עצמה. שמכח המדה הזו אצל משרע"ה יש בכל אחד מאיתפשטותא דיליה. וראיתי בשם האריז"ל מי שיש לו מדת הענוה אין ליצה"ר שום שליטה ושייכות אליו...

לא כן עבדי משה כי בכל ביתי נאמן הוא. פירוש הגם כי בכל ביתי נאמן הוא אעפ"כ איננו מחזיק בעצמו לעולם יותר מבחינת עבד ולעולם אינו צדיק נאמן כלל בעיניו... כי כל מה שהיה מרבה להשיג מרוממות אלקות יתברך היה מוצא בעצמו תמיד גרעון בעבודתו שלא עבד כראוי. ותמיד לא היה יוצא כלל ידי חובתו... (עבודת יששכר)

בכל ביתי נאמן הוא... כל תפלתו של משה רבע"ה ברחמים ותחנונים להשי"ת לא היה מתפלל מצד חשיבותו. רק היה מתפלל על השם שלא יהי' שום צער ח"ו נוגע להשכינה והשם יהיה שלם וכסאו יהיה שלם... (עבודת יששכר)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

שיחת הרא"ש ל"ג בעומר תשכ"ה נכתב ע"י הר"פ כפ' הבית

והנה אם האדם יתמיד במחשבתו על התודה שנותן להשי"ת עלול להגנב אצלו איזה תחושה פנימית שבכל זאת יש איזה נקודה חיובית במהותו הלא בכל זאת הקב"ה היה בעוזר. "הער האט דאך מיר גיאלפין" (הרי עזר לי). כך שרבו התודה להשי"ת טומן בתוכה מלכוד של: "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה" ועלול להמשך לכשלוש של: "בחנני אלקים ונסני צרפה כליותי ולבי" (שם כ"ו) כביכול הרגתי את יצרי והשי"ת היה בעזרתי שלא יכשל עוד. לכן חובת האדם להתמיד בשלוב שתי השבתות זה בזה דהיינו לחיות בבירור בשפלות העצמי שהוא "חמת אדם" בשעה שנותן "תודה" להשי"ת על גודל רחמיו וחסדיו. וזהו "שארית חמות תחגור" דהיינו לחגור בחגירה את שארית חמות דהיינו ההכרה המתמדת בשפלות עצמי ביחד עם ה"תודד". עד שיבין בדעתו ויבחין שאפילו את החגורה שחוגר את שתי השבתות - בשפלות העצמי והתודד הוא גם מאתו יתברך שמו, אשר בדרך לא דרך מוכהו להיות דבוק בהשי"ת למרות שאינו אלא מהות של כעס כנ"ל.

לפי זה ההסבר של הפסוק הוא: כי "חמת אדם" - כאשר האדם מכיר את עצמו שהוא כולו כעס ואך כשרואה איך השי"ת בכל זאת עוזרו לבל יפול אינו אלא "תודד" - להודות להשי"ת על גודל רחמיו וחסדיו. אבל "שארית חמות" חובה לזכור כל הזמן בשפלות העצמי ולראות איך השי"ת חוגר את השגחתו יתברך אל החמות-הכעס שלו. וע"י השילוב של שפלות עצמי וגדלות הבורא מתקיים "שתי השבתות". המראה בבירור שאין זה הכח שלו אלא של השי"ת וזהו "מיד גאלין" כנ"ל.

אמר הכותב: את השיחה דלהלן אמר הרא"ש תוך כדי אמירת תהלים לאחר השיחה שבה ביאר את דברי חז"ל: "אלמלא משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלין" (שבת קי"ח) (כזכור ביאר הרא"ש שבחינת שתי שבתות היינו לחיות בבת אחת את "שתי השבתות" שפלות עצמו והתגלות רחמיו יתברך שמו. ולא יתכן לחיות רק שבת אחת, לא שפלות עצמי לבד כי ימשך עי"ז לעצבות ולדכאון ולא בהרגשת גדלות רחמיו יתברך בלבד כי עלול להמשך להרגשת הערך העצמי שכחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה).

הרא"ש הפסיק באמירת התהלים בסוף פרק ע"ו ופתח בהסבר דלהלן:

"כי חמת אדם תודד שארית חמות תחגור". כאשר האדם מכיר בגדלות הבורא בהשגחתו הפרטי מתוך "חמת אדם" דהיינו מתוך הכרת שפלות העצמי שאינו אלא "חמת" כולו כעס. ולא שהכעס בא לו מתוך מקריות. שרק קרה שהוא כעס אלא "חמת אדם" כל מציאותו וכל מהותו כעס ממש. "אין מתום בבשרי מפני זעמך" (תהלים ל"ח ד) עד כדי כך שאין לאדם כל סכוי לאחוז באיזה אחיזה מתוך מהותו העצמי. ואם בכל זאת נאחזים באיזה נקודה רואים בעליל שהוא מציאות הוי' בלתי לה' לבדו ואין לו כל חלק בה ואו "תודד": כלומר אז מגיע האדם להכרה בגדלות הבורא ובהנהגתו האמיתית והתוצאה: הודיה אמיתית להשי"ת על גודל רחמיו וחסדיו. וזהו "כי חמת אדם" - ההכרה שהאדם כולו חמת - כעס "תודד" כלומר זה מביא להודות להשי"ת באמת על גודל חסדיו.

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

והנה ידוע שכל ענין שיתוף הרחמים בהנהגת הבריאה היה רק לאחר שבני האדם נתגשמו ולולא מדת הרחמים לא היו יכולים להוציא אותם משם. כפי שמרומז בדברי חז"ל בתחילה עלה במחשבתו של הקב"ה לברוא את העולם במדת הדין ראה שאין העולם מתקיים שיתף עמו מדת הרחמים. נמצא שהבריאה כשנברא היה בבחינת "אלקים" שהוא "דין". כמו שכתוב: בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ (בראשית א, א) ורק מחמת כשלונות בני האדם הוזקק לשתף מדת הרחמים. וא"כ לאחר גמר תיקון הבריאה ניתן לחזור לבחינת דין. שהוא השורש האמיתי של הבריאה מתחילת בריאתה.

וזהו למנצח על ידתון - רמז למדת הדין לאסף מזמור מחמת האספות של בני ישראל בלי הבדל חוג ועדה כולם התאספו יחד לשיר להשי"ת את השירה הגדולה על תיקון הבריאה וגאולת ישראל. ומה היא השירה? קולי אל אלקים ואצעקה קולי אל אלקים והאזין אלי" (שם ב!) והכוונה: מאחר והגיעו כולם ל"שתי שבתות" - שפלות עצמי וגדלות הבורא אזי הפניה לבורא אינו בבחינת ה' שהוא רחמים אלא הפניה אל אלקים שהוא מדת הדין. ורק אל אלקים ולא אל כל גורם אחר וכ"ש לא אל עצמו בידעו בבירור כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו. וזהו: מתוך ההכרה הברורה בשתי השבתות את קולי רק אל אלקים אפנה ואצעקה כי רק קולי אל אלקים להאזין אלי ואין זולתו. ע"כ בכל מצב של הצטרכויות נפנה רק אל אלקים ורק במדת הדין שהוא תקון השלמות ונכיר שרק ה' הוא המאזין והכל שלו הוא.

הרא"ש המשיך בדבריו ואמר: מי שהגיע למדרגת "שתי שבתות" כנ"ל הרי הוא בעצם מקושר לרבש"ע באמת. ומי שמקושר להשי"ת באמת מגיע להמשך דברי דוד המלך ע"ה "נדרו ושלמו לה' אלקיכם" (שם פסוק י"ב) כי אז כל הפעולות הוא רק לכבוד השי"ת וקדושתו. אמנם צריכים לדעת שלא די בזה שהאדם הגיע לבחינת "שתי שבתות" - "חמת אדם תודך" צריכים להגיע לכך שכל יושבי תבל יכירו במציאותו יתברך שמו. ובמיוחד כל בית ישראל יבינו שכל מהותם חסדי שמים מרובים. וזהו "נדרו ושלמו לה' אלקיכם כל סביביו יובילו שי למורא". כלומר כל בית ישראל יבינו שצריכים להודות להשי"ת על גודל רחמיו יתברך - ורק להשי"ת! אז יובילו שי ליראת הרוממות. וכשאומרים כל בית ישראל הכוונה לכל בית ישראל ממש בלי כל הבדל באיזה חברה הוא נמצא ואם הוא חסיד או ליטוואק או ספרדי וכד'. כל בית ישראל ממש.

כאשר הענין של שתי שבתות יקיף את כל בית ישראל ממש נזכה להמשך הפסוק: יבצור רוח נגידים נורא למלכי ארץ (שם פסוק י"ג) נגיד הוא מלשון גדלות יבצור רמז לגמר מלאכה מלשון בציר. והכוונה שהשי"ת ישלים את שלמות האדם בזה שישדרה רוח ממרום רוח דקדושה שיכירו וידעו כל יושבי תבל שה' הוא האלקים ואז נורא למלכי ארץ. כמאה"כ: חיל אחז יושבי פלשת (שירת הים) ואז יגיעו לשלמות הבריאה כאדם הראשון קודם החטא.

הרא"ש המשיך להסביר את מזמור ע"ז ואמר שהמזמור מתחיל להסביר את מהלך עבודת האדם אחרי שכבר הגיעו לבחינת "שתי שבתות". וזהו "למנצח על ידותון לאסף מזמור (ע"ז א) דהנה ידותון הוא מלשון דין.

אמר ר' מאיר: "כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה". העולם עומד על לומדי התורה לשמה ואדם צריך להתיגע ללמוד תורה לשמה, כי 'לעולם ילמד אדם תורה לשמה ומתוך שלא לשמה יבוא לשמה'. עכשיו שכבר לא נשאר הרבה זמן, צריכים לדעת שמה שיספיקו לתפוס ישאר לאדם. ולנסות לתפוס מה שיותר דברים ולא יאמר אדם "כשאפנה אשנה כי שמה לא תפנה". ואני אומר ודאי לא תפנה. בתורה צריך להגיע לאהבת התורה שהיא אהבת בורא ואין דרך להגיע לאהבת הבורא אלא ביגיעה רבה. וכשאדם לא לומד אפילו יום אחד שידע ש"אם תעזבני יום יומים אעזבך". כשמתחילים ללמוד מקבלים חשק מיוחד ובכח הזה שלומדים אפשר להתעלות. אבל ברגע שמפסיקים את הלימוד החשק נעלם ולקנות את זה מחדש קשה מאוד וגם צריך יגיעה רבה. הפירוש ללמוד תורה לשמה הוא שהאדם לא לוקח לעצמו מזה כלום, אפילו לא סיפוק שהוא לומד ושהוא יודע ללמוד. אלא, רק לדעת שהכל מאיתו יתברך "כי ממך הכל ומידך נתנו לך", ושאין לו חלק בתורה שהוא לומד ואם אין אני לי מי לי וכשאני לעצמי מי אני".

בתהלים אפשר לפעול ישועות גדולות. צריך להגיד הרבה תהלים, ואם היו יודעים איזה ישועות מגיעים מתהלים לא היו מפסיקים להגיד תהלים.

שהשמחה במעונם

הר"ר יהודה אליהו האפמאן ומשפ' להולדת הבן
הר"ר משה שמאל בנימין הלוי האפמאן ומשפ' להולדת הנכד
הר"ר יצחק שוקרון ומשפ' להולדת הנכד
הר"ר אבינועם כהן ומשפ' להולדת הבת
הר"ר יעקב עמית ומשפ' להולדת הנכדה ונישואי הבת
הר"ר יעקב קרליץ ומשפ' לארוסי הבת
הר"ר חיים גולדרינג ומשפ' לנישואי הבן
הר"ר דוד גולדרינג לנישואיו

י"ל ע"י
מערכת החברותא
רח' ערני 3
02 - 5829688 ☎
02 - 5325477 פקס:
5080 ת.ד.
ירושלים 91050

לעילוי נשמת

נעים בן עזיזה ויעקב ז"ל נלב"ע י' סיון
ת. ג. צ. ב. ה.

